



Klub Przyrodników

Owczary 17, 69-113 Górzycza

e-mail: klub.przyrodnikow.kp@gmail.com; [http:// www.kp.org.pl](http://www.kp.org.pl)
Konto: Santander nr 28 1090 1593 0000 0001 0243 0645; NIP: PL 927-15-06-791

Owczary, 11 czerwca 2025 r.

**Dyrektor
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych
w Krośnie**

W związku z projektem planu urządzenia lasu nadleśnictwa Lutowiska, przedstawiam następujące uwagi:

1. Klub Przyrodników we współpracy z innymi organizacjami zgromadził dane o proponowanych rezerwach przyrody. Ta baza danych została przekazana Ministerstwu Klimatu i Środowiska, GDOŚ, RDOS i Lasom Państwowym, przyjmujemy więc, że jest również w posiadaniu RDLP. Zgromadzone dane są uaktualniane w świetle dyskusji o poszczególnych obiektach, jesteśmy też gotowi aktualizować je o wyniki specjalistycznych ekspertyz RDOS w Rzeszowie. Na chwilę obecną treść tej bazy stanowi jednak najlepszą dostępną nam wiedzę ekspercką o obiektach zasługujących na ochronę rezerwatową. Czynności gospodarki leśnej, w tym zwłaszcza cięcia w starszych drzewostanach w granicach tych obiektów, zniweczyłyby ich walory przyrodnicze. Dlatego wnosimy, by drzewostany w proponowanych rezerwach pozostawić bez wskazówek gospodarczych.
2. Nadleśnictwo Lutowiska wskazane przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jako „objęte projektem nadleśnictw puszczańskich”. Oczekujemy więc, że sporządzany dla tego nadleśnictwa plan urządzenia lasu zapewni utrzymanie i wzmocnienie puszczańskich cech lasów bieszczadzkich. W szczególności, uważamy że:
 - a) Celem gospodarowania w „nadleśnictwie objętym projektem nadleśnictw puszczańskich” powinien być wzrost średniego wieku drzewostanów do wartości > 100 lat i wzrost zasobności drzewostanów. W związku z tym, negatywnie oceniamy dotychczasową gospodarkę, która spowodowała trendy przeciwne. Wzmacnianie cech puszczańskich nie da się pogodzić z uznaniem za „pożądany stan” zrównania średniego wieku z połową „wieku rębności”;
 - b) Status „nadleśnictwa objętego projektem nadleśnictw puszczańskich” stoi na przeszkodzie przyjęciu założenia zwiększenia etatu użytkowania rębnego” wynikającego z potrzeb hodowlanych i stanu lasu (przebudowa). Nie kwestionujemy potrzeby przebudowy drzewostanów o zniekształconych składach gatunkowych, ale potrzeba wzmocnienia „puszczańskości” powinna przeważać nad typowo rozumianymi „potrzebami hodowlanymi

Biuro Klubu Przyrodników
Owczary 17, 69-113 Górzycza
e-mail: klub.przyrodnikow.kp@gmail.com
tel. 694 206 670

Stacja Terenowa Klubu Przyrodników
Owczary 17, 69-113 Górzycza
e-mail: owczary@kp.org.pl
tel. 694 206 397

drzewostanów”. Nie do przyjęcia jest dla nas stawianie za cel gospodarowania „przeciwdziałania zjawisku nadmiernej akumulacji surowca drzewnego na pniu w drzewostanach rębnych i przeszłorębnych”, bo jest to sprzeczne z istotą „puszczańskości”.

- c) W „nadleśnictwie objętym projektem nadleśnictw puszczańskich” nie powinno się planować „uprzątnięcia nasienników i przestoi” – dając tym drzewom, z definicji wyróżniającym się wiekiem na tle otaczającego drzewostanu - szansę rozwoju w drzewa biocenotyczne.
- d) Podstawowy instrument planowania dla „nadleśnictwa objętego projektem nadleśnictw puszczańskich”, czyli podział na strefy funkcjonalne, w proponowanym planie został zaproponowany nieadekwatnie do stanu i wartości przyrodniczych lasów nadleśnictwa. W rozważanym nadleśnictwie oczekivalibyśmy:
 - Strefy I, czyli „wyłączonej z użytkowania zasobów”, na poziomie ok. 20% powierzchni nadleśnictwa. W szczególności, w strefie tej powinny się znaleźć zwarte obszary proponowanych rezerwatów przyrody, drzewostany z koncentracją „puszczańskich” stanowisk chrząszczy, mszaków i grzybów (w tym porostów), a także wszystkie drzewostany VI i wyższej klasy wieku w których nie rozpoczęto jeszcze procesów odnowienia, tj. którym nie nadano jeszcze struktury KDO i KO.
 - Strefy II, czyli „ograniczającej realizację funkcji produkcyjnych”, obejmującej wszystkie niezaliczone do strefy I drzewostany na siedliskach w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego, tj. poziomie ok. 22% powierzchni nadleśnictwa;
 - Ograniczenia strefy III do drzewostanów wymagających przebudowy, tj. na siedliskach w stanie zniekształconym.

Wnioskujemy o takie zmiany w strefowaniu i o konsekwentne dostosowanie do nich wskazówek gospodarczych oraz etatu.

- e) Status „nadleśnictwa objętego projektem nadleśnictw puszczańskich” i powinien zobowiązywać m.in. do postrzegania cech puszczańskich jako wartości nadleśnictwa, a nie jako zagrożeń. Język i sformułowania zastosowane w elaboracie powinny to wyrażać. Kuriozalnie brzmi wzmiankowanie w elaboracie takiego nadleśnictwa zagrożeń biotycznych - „szkód od niedźwiedzi”. Huby pniowe sprzyjają rozwojowi mikrosiedlisk nadrzewnych kluczowych dla różnorodności biologicznej, powinny więc być postrzegane jako wartość, a nie jako zagrożenie. wnosimy o weryfikację językową elaboratu pod kątem sformułowań nie licujących z przyrodniczym postrzeganiem ekosystemów leśnych.
3. Rębnia V zaprojektowana w „strefie II” ma w opisach taksacyjnych schematycznie przypisany pobór 15% masy – co w wielu przypadkach znacznie przekracza przyrost bieżący w odpowiednich drzewostanach. Wnioskujemy, by pobór masy ograniczyć do – maksymalnie – poziomu bieżącego przyrostu (ewentualnie – do poziomu 10%). Spowoduje to konieczność modyfikacji etatu rębego.
 4. Zawarte w elaboracie zdanie „Wraz ze wzrostem średniego wieku (udział drzewostanów ponad 100 letnich wg gatunków panujących wynosi ok. 40%) zwiększa się też ich niekorzystne oddziaływanie na klimat poprzez coraz większy udział starych drzew, które w mniejszym stopniu pochłaniają CO₂. nie odpowiada współczesnej

wiedzy. Stare drzewostany, choć pochłaniają CO₂ wolniej niż drzewostany w kulminacji przyrostu, oddziałują na klimat pozytywnie w ten sposób, że utrzymują duże ilości węgla zakumulowanego w masie drzew, a część węgla przenoszona jest do formy węgla glebowego. Cięcia rębne w tych drzewostanach z klimatycznego punktu widzenia skutkują emisją CO₂, przynajmniej o ile pozyskane drewno nie zostanie wykorzystane w sposób zabezpieczający je przed rozkładem lub spalaniem.

5. W celu odtworzenia zasięgu siedlisk przyrodniczych, należy także poza obecnymi płatami siedlisk przyrodniczych stosować „Typy drzewostanu dla siedlisk przyrodniczych”, rezygnując w ogóle z tabeli „Typy drzewostanu poza siedliskami przyrodniczymi” – tym bardziej, że na terenie nadleśnictwa różnice są nieznaczne.

W naszej ocenie, obecny projekt planu urządzenia lasu nie zapewnia trwałej ochrony drzewostanów objętych obecnie tzw. Moratorium, nie będzie więc mógł być przesłanką do zdjęcia moratorium. Oczekiwalibyśmy tymczasem dla lasów bieszczadzkich rozwiązania trwałego, a nie tylko tymczasowego.

z poważaniem

z up. Zarządu